

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
De heer dr. Y.J. Van Hijum
Postbus 90801
2509 LV Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 00
fax 070 312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 21 januari 2025

betreft Nadere vragen n.a.v. brieven over inkomensondersteuning, armoede en schuldenproblematiek

ons kenmerk 173388.06U

Geachte heer Van Hijum,

De leden van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief over de hervormingsagenda inkomensondersteuning,¹ de brief over de derde voortgangsrapportage aanpak geldzorgen, armoede en schulden² en van de antwoorden d.d. 16 oktober 2024 op vragen naar aanleiding van de tweede voortgangsrapportage aanpak geldzorgen, armoede en schulden.³ De leden van de fracties van **BBB**, de leden van **GroenLinks-PvdA**, **D66**, **SP** en **OPNL** gezamenlijk, de leden van de fractie **CDA**, de leden van de fracties **D66** en **GroenLinks-PvdA** gezamenlijk en de leden van de fracties **SP**, **GroenLinks-PvdA** en het lid van de fractie van **OPNL** gezamenlijk hebben naar aanleiding van deze brieven en rapportage de volgende opmerkingen en vragen.

Vragen van de leden van de BBB-fractie

De leden van de **BBB**-fractie hebben nog de volgende vervolgvragen naar aanleiding van de antwoorden van de staatssecretaris Participatie en Integratie d.d. 16 oktober 2024:⁴

1. **Ambitie van de doelstellingen:** Deze leden lezen in de antwoorden dat een gemiddelde afname van kinderarmoede met 6,7% per jaar ambitieus is.⁵ Hoe wordt deze ambitie gemeten ten opzichte van de benodigde intensiteit en effectiviteit van de maatregelen? Zijn er internationale benchmarks of studies die deze ambitie ondersteunen?
2. **Cijfers over de daling van armoede:** De staatssecretaris geeft aan dat het aandeel personen in armoede gemiddeld met 4,5% per jaar daalt.⁶ Op basis van welke specifieke datasets, modellen en scenario's zijn deze berekeningen gemaakt? Hoe robuust zijn deze cijfers gezien economische schommelingen zoals inflatie?
3. **Impact van flankerend beleid:** De staatssecretaris verwijst naar flankerend beleid zoals de maatregelen rondom de huurtoeslag en middelen voor een energiefonds.⁷ Hoe zijn de

¹ Kamerstukken I 2024-2025, 26488, P.

² Kamerstukken I 2024-2025, 36410 XV, P.

³ Kamerstukken I 2024-2025 36600 XV, B.

⁴ Kamerstukken I 2024-2025 36600 XV, B.

⁵ p. 10.

⁶ Ibid.

⁷ Ibid.

datum 17 januari 2025

ons kenmerk

blad 2

specifieke effecten van deze maatregelen kwantitatief berekend in relatie tot de beoogde daling van armoede?

4. **Integrale aanpak kinderarmoede:** De staatssecretaris noemt een domein-overstijgende aanpak samen met vijf ministeries. Welke concrete indicatoren worden gebruikt om de effectiviteit van deze samenwerking te meten? Zijn er voorbeelden van meetbare successen binnen deze aanpak?
5. **Regionale verschillen in armoedeaanpak:** Zijn er regionale of gemeentelijke verschillen in de voortgang van de armoedevermindering? Indien dergelijke verschillen bestaan, welke gegevens worden gebruikt om deze verschillen te monitoren en welke beleidsaanpassingen volgen hieruit?

Vragen van de leden van de fracties van GroenLinks-PvdA, D66, de SP, en OPNL

De leden van de fracties van **GroenLinks-PvdA, D66, SP** en **OPNL** hebben met belangstelling kennisgenomen van de diverse brieven over inkomensondersteuning, armoede en schulden en hebben hierover nog de volgende vragen.

Inkomensondersteuning

Meer dan vijfeneenhalf miljoen mensen ontvangen een bijdrage in hun bestaanszekerheid vanuit de volksverzekeringen. Ruim viereneenhalf miljoen mensen maken gebruik van meerdere inkomensondersteunende regelingen. Het kabinet geeft aan dat het huidige stelsel voor een deel van de mensen onbegrijpelijk, onzeker, onrealistisch en ontoereikend is en dat vereenvoudigingen noodzakelijk zijn. Ook ervaart een deel van de mensen het stelsel als oneerlijk.⁸

1. Bij de vereenvoudiging van het stelsel weegt het kabinet diverse belangen zoals het burgerperspectief, inkomenseffecten, houdbaarheid, uitvoerbaarheid, betaalbaarheid en handhaafbaarheid. Kunt u aangeven in hoeverre en op welke wijze u ook de toekomstbestendigheid van het stelsel als belang meeweegt?
2. Het kabinet geeft aan dat er een onderzoek loopt naar vereenvoudiging van de leefvormen in de AOW.⁹ In hoeverre bent u bereid het vraagstuk van vereenvoudiging van leefvormen breder te onderzoeken dan alleen de AOW?
3. Er is momenteel sprake van een diversiteit van vormen als het gaat om het hebben van een gezamenlijk huishouden. Deze diversiteit speelt niet alleen bij de AOW maar bij verschillende inkomensondersteunende maatregelen. Op welke wijze gaat u bij de vereenvoudiging van het stelsel rekening houden met de toegenomen diversiteit aan leefvormen voor alle inkomensondersteunende maatregelen?

Armoede

4. Uit de cijfers blijkt dat met name alleenstaanden en alleenstaande ouders het meest kwetsbaar zijn als het gaat om armoede.¹⁰ In hoeverre en op welke wijze betreft het kabinet bij de voorgenomen aanpak Nationaal programma armoede en schulden ook de specifieke situatie van deze groepen en het burgerperspectief van deze groepen?

⁸ Kamerstukken I 2024-2025, 26488, P. p. 4.

⁹ Kamerstukken I 2024-2025, 26488, P, p. 9.

¹⁰ De Nederlandsche Bank, *Kwetsbaarheid en veerkracht van Nederlandse huishoudens*, 2023.

datum 17 januari 2025

ons kenmerk

blad 3

Voorkomen en oplossen van schulden

5. Momenteel is het wetsvoorstel proactieve dienstverlening in voorbereiding. Gerichtere informatievoorziening moet daarbij resulteren in betere ondersteuning. Eerder stelde het kabinet dat schuldeisers – zowel publiek als privaat – nu onderling geen informatie kunnen uitwisselen over betalingsregelingen van de betrokkene en dus ook niet in gezamenlijkheid rekening houden met het bestaansminimum van de betrokkene. Hierdoor zijn uitvoeringsorganisaties nu volledig afhankelijk van de informatie van de betrokkene.¹¹ Kan het kabinet aangeven of de insteek van het wetsvoorstel proactieve dienstverlening ook van toepassing is, of kan zijn, voor het voorkomen en oplossen van schulden? Bijvoorbeeld als het gaat om proactieve dienstverlening door organisaties die onderdeel zijn van de Rijksincassovisie.
6. Het waarborgen van het bestaansminimum is bij het voorkomen en oplossen van schulden een aandachtspunt. Het kabinet heeft eerder gesteld dat voor het voorkomen en oplossen van schulden het hanteren van een eenduidige norm voor het bestaansminimum essentieel is. De CRI partijen verkennen of voor een eenduidige norm aanpassingen in wet- regelgeving en ICT nodig zijn. Kan het kabinet ons informeren over de wijze waarop de uitkomsten van deze verkenning zullen resulteren in voorstellen om te komen tot wijziging van wet- en regelgeving en/of onderdeel worden van het Nationaal programma armoede en schulden?
7. Ten aanzien de geactualiseerde Rijksincassovisie is door het vorige kabinet gesteld dat in 2024 uitvoeringsorganisaties verkennen wat de mogelijkheden zijn om bij betalingsregelingen tijdig te signaleren dat er onvoldoende aflossingscapaciteit is en andere maatregelen nodig zijn.¹² In hoeverre is het op grond van de huidige wet- en regelgeving reeds mogelijk om andere maatregelen te treffen en persoons- en situatiegerichte betalingsregelingen te treffen?
8. De kwijtschelding van verhogingen van verkeersboetes bij overmacht vergt discretionaire ruimte. In 2025 verkent het kabinet, binnen de huidige wet- en regelgeving, de mogelijkheden voor het gebruik van deze discretionaire ruimte. Kunt u ons over de voortgang informeren en aangeven in hoeverre er binnen de huidige wet- en regelgeving mogelijkheden en belemmeringen zijn ten aanzien van deze discretionaire ruimte?

Vragen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de **CDA**-fractie hebben naar aanleiding van de brief over de hervormingsagenda inkomensondersteuning¹³ de volgende vragen:

1. In uw brief wordt logischerwijs de nadruk gelegd op werken, onder meer dat werk moet lonen. Er is echter ook een grote groep burgers die wil en kan werken, maar om diverse redenen slechts gedeeltelijk kan werken. Het gaat dan niet om parttimewerkers, voor wie de keuze voor fulltime of parttime werken een optie is, maar bijvoorbeeld om mensen met een chronische ziekte, sommige mantelzorgers, alleenstaande ouders of mensen met een ingewikkelde thuissituatie. Dit betreft mensen die zich honderd procent inzetten in de uren die zij ter beschikking hebben, maar die vanwege hun specifieke situatie vaak niet boven de bijstandsnorm uitkomen. Wordt bij de hervorming van het stelsel van inkomensondersteuning ook aandacht besteed aan een andere manier van kijken naar “lonend werken” voor deze groepen mensen?
2. In uw brief wijst u regelmatig op de inzet van en het luisteren naar ervaringsdeskundigen. De overheid zelf heeft echter nog weinig kennis van zaken over dit onderwerp, met name over hoe

¹¹ Kamerstukken I 2024-2025, 36600 XV, B, p. 17.

¹² Kamerstukken II 2023-2024, 24515, nr. 724, p. 9.

¹³ Kamerstukken I 2024-2025, 26488, P

datum 17 januari 2025

ons kenmerk

blad 4

er op een goede manier met ervaringsdeskundigen samengewerkt kan worden en hoe ervaringskennis op een waardevolle manier kan worden ontsloten voor beleid. Als dit op een ad-hoc manier blijft gebeuren, ligt mislukking op de loer. Op welke wijze gaat u de kennis hierover binnen de departementen naar een hoger plan tillen?

Vragen van de leden van de fracties van D66 en GroenLinks-PvdA

De leden van de fracties van **D66** en **GroenLinks-PvdA** hebben kennisgenomen van de beantwoording van de vragen naar aanleiding van de tweede voortgangsrapportage aanpak geldzorgen, armoede en schulden¹⁴ en danken hem voor de antwoorden. Op basis hiervan hebben deze leden nog een aantal vervolgvragen:

1. De staatssecretaris merkt op dat er sprake moet zijn van een gezamenlijke aanpak door de Rijksoverheid en gemeenten om armoede te bestrijden.¹⁵ De leden van de fracties van D66 en GroenLinks-PvdA delen deze mening. Daarbij vinden deze leden het van belang dat er goede coördinatie plaatsvindt tussen het Rijk en de gemeenten. Hoe wordt deze coördinatie op dit moment concreet vormgegeven, nu er geen aparte minister voor Armoedebeleid meer is?
2. Voor de bestrijding van kinderarmoede geldt een ambitieuze doelstelling, namelijk een halvering in 10 jaar tijd.¹⁶ In het Regeerprogramma staat echter dat er wordt gewerkt met de doelstelling om kinderarmoede niet te laten oplopen ten opzichte van 2024.¹⁷ Welke doelstelling houdt de regering aan?
3. De aan het woord zijnde leden constateren dat er een duidelijke overlap is tussen het budgetbeheer van gemeenten en bewindvoering. Door capaciteitsproblemen verwijzen gemeenten mensen met schuldproblemen vaak door naar schuldbewindvoerders. Mensen met schulden krijgen dan minder dienstverlening met nauwelijks persoonlijk contact en maatwerk. Hoe zorgt de regering voor een betere afstemming tussen gemeenten en bewindvoering?
4. In de beantwoording van de vragen geeft de staatssecretaris aan dat de deurwaarder in Nederland reeds een openbaar ambtenaar is.¹⁸ Deze leden ondersteunen dit, maar zien ook dat de deurwaarder als incassopartij opereert en als ondernemer. Hiermee heeft de deurwaarder vaak een dubbele pet op. Welke mogelijkheden ziet de regering om hier verandering in aan te brengen? Moeten deurwaarders in de toekomst wel twee petten dragen?
5. Diverse maatregelen die in 2024 zijn genomen waaronder het niet voortzetten van tijdelijke koopkrachtmaatregelen en het afschaffen van andere financiële maatregelen in Caribisch Nederland zorgen voor problemen. Kan de regering aangegeven wat de effecten van deze maatregelen zijn in Caribisch Nederland voor armoede en schulden?

Opmerkingen en vragen van de leden van de fracties van de SP, GroenLinks-PvdA en OPNL

De leden van de fracties van **SP**, **GroenLinks-PvdA** en **OPNL** hebben de brieven met betrekking tot inkomensondersteuning, armoede en schulden met zorg en aandacht gelezen. Gezien de belangrijke kwesties die hierin aan de orde komen, willen deze leden graag van de gelegenheid gebruikmaken om nog de volgende vragen te stellen:

¹⁴ Kamerstukken I 2024-2025 36600 XV, B.

¹⁵ Kamerstukken I 2024-2025 36600 XV, B, p.12.

¹⁶ Kamerstukken I 2024-2025 36600 XV, B, p. 10.

¹⁷ Kamerstukken II 2024-2025, 36471, 96, bijlage p. 12.

¹⁸ Kamerstukken I 2024-2025, 36600 XV, B, p. 22.

datum 17 januari 2025

ons kenmerk

blad 5

1. In de motie-Van Apeldoorn c.s. over beleidsvoorstellen om kinderarmoede te verminderen¹⁹ heeft de Kamer de regering verzocht om beleidsvoorstellen uit te werken die ertoe leiden dat de kinderarmoede gedurende deze kabinetsperiode significant en verder wordt teruggedrongen tot onder het niveau van 2024. Tevens is toegezegd de Kamer hierover vóór publicatie van de Voorjaarsnota 2025 te informeren. Kan inmiddels worden toegelicht hoe en wanneer de regering uitvoering geeft aan deze motie en of er al enige duidelijkheid is over welke concrete stappen kunnen worden gezet om de kinderarmoede structureel en significant te verminderen?

Afgelopen oktober zijn de cijfers van een nieuwe armoedemeting door het CBS gepubliceerd. Deze cijfers zijn berekend volgens een nieuwe rekenmethode die het CBS, SCP en Nibud hebben ontwikkeld.²⁰

2. De nieuwe rekenmethode resulteerde in een bijstelling van de armoedecijfers. Hoe gaat het kabinet deze nieuwe inzichten gebruiken om het armoedebeleid effectiever te maken?
3. Uit de cijfers van oktober is gebleken dat hoewel er in 2023 minder mensen in armoede leefden dan in 2018, de intensiteit van armoede onder deze groep is toegenomen.²¹ Hoe beoordeelt de staatssecretaris deze ontwikkeling en welke aanvullende maatregelen overweegt het kabinet om niet alleen het aantal mensen in armoede te verminderen, maar ook de intensiteit van armoede effectief aan te pakken?
4. In 2023 leefde 1 op de 3 mensen in armoede al minstens drie jaar in deze situatie.²² Dit weergeeft de intensiteit van de armoede die mensen ervaren. Welke strategieën hanteert dit kabinet om langdurige armoede onder kinderen te doorbreken en intergenerationele armoede te voorkomen?
5. Uit deze cijfers kwam ook naar voren dat in 2023 relatief meer werkenden in armoede leven dan bijstandsontvangers, in vergelijking met 2018.²³ Hoe verklaart de staatssecretaris deze verschuiving en welke maatregelen neemt het kabinet om werkenden beter te beschermen tegen armoede en ervoor te zorgen dat werken daadwerkelijk loont?
6. Kinderen die in het buitenland zijn geboren lopen een veel groter risico op armoede dan kinderen die in Nederland geboren zijn. Volgens de cijfers van oktober 2024²⁴ blijkt dat 15,2 procent van de kinderen die in het buitenland geboren zijn in 2023 onder de armoedegrens leefden. In iets mindere mate geldt dit ook voor kinderen die in Nederland zijn geboren maar waarvan beide ouders in het buitenland geboren zijn: 9,3 procent. Dit tegenover 1,5 procent bij kinderen waarvan de ouders en zichzelf in Nederland zijn geboren.²⁵ Op welke wijze stelt het kabinet deze ongelijkheid aan de kaak en welke stappen worden ondernomen om armoede onder kinderen met een migratieachtergrond te verminderen?
7. Zijn er al concrete resultaten voortgekomen uit de bijeenkomst met voedselhelppartijen waarin maatregelen werden besproken om meer mensen te bereiken die behoefte hebben

¹⁹ Kamerstukken I 2024-2025, 36600, P.

²⁰ CBS, Nibud en SCP, *de nieuwe methode om armoede in Nederland te meten*, oktober 2024, [De nieuwe methode om armoede in Nederland te meten | CBS](#).

²¹ Ibid.

²² Ibid.

²³ Ibid.

²⁴ <https://www.cbs.nl/-/media/excel/2024/42/armoede-in-nederland-2018-2023.xlsx> (tabel 2).

²⁵ CBS, *Armoede in Nederland 2018-2023 - cijfers volgens de nieuwe methode*, oktober 2024.

datum 17 januari 2025

ons kenmerk

blad 6

aan voedselhulp, in reactie op het bericht van het Rode Kruis over verborgen voedselnood onder 450.000 mensen?²⁶

8. Uit gegevens blijkt dat 1 op de 7 volwassenen kampt met verzorgingsarmoede²⁷, wat betekent dat zij niet kunnen voorzien in basisbehoeften zoals persoonlijke verzorging. Welke initiatieven neemt het kabinet om deze vorm van armoede te bestrijden en te voorkomen? Hoe relateert het kabinet de verzorgingsarmoede aan de inzet van het kabinet aan het verkleinen van gezondheidsverschillen naar aanleiding van de beleidsagenda 'Gezondheid in alle beleidsdomeinen'?²⁸
9. Ziet het kabinet mogelijkheden voor een meer gecentraliseerde benadering van de aanpak van geldzorgen, schulden en armoede? Hierbij denkend aan een benadering die bijdraagt aan het verbeteren van de toegankelijkheid en effectiviteit van de hulpverlening voor mensen in financiële problemen, en voorkomt dat uiteenlopende aanpakken tussen gemeenten leiden tot onnodige verwarring en belemmeringen voor zowel burgers als de overheid? Hoe kijkt dit kabinet bijvoorbeeld naar het invoeren van een nationaal gestandaardiseerd minumpakket wat zou kunnen bestaan uit financiële ondersteuning en toegang tot of korting op basisvoorzieningen, ongeacht de gemeente waar iemand woont?

De leden van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid zien uw beantwoording met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag binnen vier weken.

Hoogachtend,

Dr. M.L. Vos

Voorzitter van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid

---

²⁶ Zie <https://www.rodekruis.nl/persberichten/450000-mensen-in-verborgen-voedselnood/>

²⁷ IPSOS I&O, *Verzorgingsarmoede in Nederland en België*, 3 juni 2024.

²⁸ Kamerstukken I 2024-2025, 32793, L.